

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ

ДЪХ НА БАДЕМИ

chitanka.info

I

Целия следобед беше много топло в салона. Навън валеше проливен дъжд, жените пристигаха тичешком с мокрите си дъждобрани, от които се сцеждаше вода. Тая вечер имаше прием в едно от посолствата, клиентките бяха нетърпеливи и нервни, в малката приемна на два пъти избухнаха къси, зли спречквания. Разбира се, всички имаха часове, но дъждът съвсем беше объркал разписанието. Както винаги, в такива припрени часове замириса силно на ацетон и химикали, на изгоряла коса, на неприятна женска плът. Дъждът се усили, топлината стана непоносима.

Към пет часа Герда съвсем се притесни, макар че на стола ѝ седеше малката госпожа Северинова. За разлика от другите ѝ клиентки — солидни, неподвижни и мрачни — Мина беше дребна и приказлива като врабче, необикновено щедра. Половин час ѝ беше съвсем достатъчен, за да научи целият салон какво става в отбраните кръгове — разводите главно или предположенията за разводи. Но сега Мина изглеждаше мълчалива и кисела, тънките ѝ нервни устни бяха здраво стиснати една в друга. Пък и косата ѝ беше трудна за правене — изтощената рядка косица, която професорът така сляпо обожаваше. Герда я поеше изобилно със силно подсладена фруктова вода, след това изкусно виеше от нея разни краваи, които малката госпожа смяташе за френски специалитет. Най-после към края на ондулацията Мина внезапно избухна:

— Герда, луда ли сте? Каква е тая жега у вас?

Герда не отговори, защото устата ѝ бе пълна с фиби.

— Ако остана още четвърт час, ще ме обелят като варен картоф!
— обади се тя сърдито.

Жени, която работеше на съседния стол, се изсмя. И тя бе цялата плувнала в пот, макар че под бялата манта нямаше почти нищо.

— Имаме си един Пейчо — каза Жени. — Най-напред напълни пещта догоре, след туй отива в аперитива отсреща да пие, докато затворят...

— Че откъде толкова пари? — запита Мина.

— Виж, това е една от загадките на природата — отвърна Жени замислено. — Колкото и да им пребъркваме джобовете на тия простаци, пари за пиене винаги се намират...

— Значи, не умеете да ги претърсвате — каза Мина пренебрежително. — Герда, моля ти се, какво правиш?...

Герда наистина се бе опитала да направи нещо свое.

— Сега е модерно, миличка — каза тя. — Видях в „Пари мач“ сестрата на София Лорен... Тая, дето се ожени за синчето на Мусолини.

— Да, но аз нямам такива намерения! — каза Мина сопнато. — Направи я, както ти казах.

— Съвсем ти закрива челото...

— Притрябвало ѝ на жена чело!

— Точно тъй — съгласи се охотно Жени. — И един хубав задник ѝ стига.

Но Мина, която нямаше никакъв, побърза да обясни:

— Не, не това!... Всичко е в чара. Да имаш чар значи да имаш всичко...

Дъждът навън внезапно спря, но жените бяха вече успели да завъртят телефоните. Една след друга започнаха да пристигат колите. Разбира се, пръв дотърча със своя кремаво-жълт чайник професорът. След това спря един луксозен сив мерцедес, после една волга. Мъжете идваха един след друг — някои нервни, други отегчени, но повечето, разбира се, уплашени, тъй като много добре знаеха какво значи жена пред официален прием. Към седем часа цялата суетня спря така внезапно, както бе спрял и дъждът. До седем и половина дойдоха още няколко незначителни клиентки, после салонът съвсем опустя. Всички, които имаха нужда от по-хубава коса, бяха заминали по своите малки бойни полета.

Жени се отпусна уморено на своя стол. Тя винаги седеше разкрачена, мощните ѝ крака внушаваха на малките момичета в салона чувство за нищожество и малоценност. И лицето ѝ бе масивно и хубаво, устните малко синкави, дълбоките сенки под очите ѝ придаваха доста порочен вид, каквато тя всъщност не беше. Мъжете обикновено я харесваха, но се плашеха от нея — от физическата ѝ мощ главно и от доста безцеремонните ѝ обноски. Жени единствена в

салона броеше безсрамно пред всички дневните си бакшиши. Сега тя ги прибра грижливо в чантата и погледна към Герда.

— А ти как си днес?

— Добре — отвърна момичето и едва забележимо се изчерви.

— Винаги си по-добре от мен — каза Жени без завист. — Това е да имаш муцунка. Северинова колко ти пусна?

— Два лева...

— Жена е! — каза тя с уважение. — Но колко са като нея? Да ти кажа право, ама хич не им завиждам на нашите големци... Женичките им са истински таласъми...

— Аз пък на тях им завиждам...

— И на какво отгоре? — изсумтя Жени презрително.

— На всичко — каза Герда. — На всичко!... На туй, че ако искат, могат по цял ден да си стоят вкъщи и никъде да не излизат.

Жени запали цигара. Това беше забранено за всички, освен за Жени.

— И да спят! — каза тя.

— Защо, лошо ли е? И аз много обичам да спя, Жени. Ако ме оставят, бих могла да спя цял ден.

Жени се засмя.

— Ти си родена само за съпруга, миличка... Но на някой богатичък мъж.

Герда не отговори, само лицето ѝ лекичко потъмня. На прага се появи управителят, погледна мрачно цигарата, но нищо не каза. Жени изпусна презрително струйка дим.

— Ще прием ли по една мастика? — запита тя.

— Нали знаеш, че не мога.

— Добре, ще пийнем по един пелин тогава. Аз черпя. — Тя потупа чантата си. — В „Тунела“ има чудесен — там ме познават...

Навън отново заваля. Момичетата в салона започнаха да се прозяват, като се заразяваха една от друга, и понеже нямаше мъже наоколо, отваряха докрай, като котки, бледорозови уста, пълни с остри зъбчета. Вече не беше така топло, не миришеше така тежко, само светлината на белите глобуси беше някак безжизнена и мъртва. Жени се обърна на стола си към огледалото и като натопи голямо парче памук в розовата вода, започна енергично да трие с него своето едро лице.

— Пригответи се — каза тя. — Поправи си поне очите...

След малко те седяха край една от ъгловите маси и пиеха своя лек, прозрачен пелин. Една до друга, те някак неволно привличаха погледите — Жени с ярката си коса, Герда с изрусена до бяло, но с черни вежди и хубави тъмни очи. Нямаше много хора в ресторанта, повечето от масите бяха празни. И все пак Герда имаше чувството, че въздухът е пълен с живот и нервни импулси. Това я дразнеше и уморяваше, тя предпочиташе да си бъде у дома, в покоя на малката полутаванска стая. Като мина половин час, Герда погледна тайно часовника си, но Жени я забеляза.

— Какво, бързаш ли? — запита тя неспокойно.

— Не, не особено... Но в десет трябва да си бъда у дома.

— Защо?

Герда се поколеба. Жени знаеше и сега пък тя се страхуваше малко от нея, по-скоро от езика ѝ.

— Към десет той ще дойде у дома...

— Защо толкова късно?

— Събрание имал преди това. Та след събранието...

— След събрание всички свестни мъже отиват в кръчмата — каза Жени. — Ама пък време за срещи!

Наистина беше така — Герда го знаеше.

— Ние се виждаме всеки ден — каза тя тихо.

— Всеки ден?

— Всеки ден от шест години насам. Освен когато е в отпуск и заминае от София.

— Да, сецям се! — каза Жени презрително. — Тогава се качва на влака със семейството и заминават щастливи за Варна.

— Не! — каза Герда. — В отпуск той отива винаги сам. В Наречен — там имат някакъв почивен дом.

— Да не е шантав?

Герда се усмихна — тя много рядко се усмихваше.

— Ами сигурно, щом прави срещи в десет часа.

Жени доля чашите и енергично изпи своята. Лицето ѝ все тъй издаваше крайно неодобрение.

— Не знам! — сви тя рамене. — Но да ти кажа право, не мога да понасям мъже с ботуши. Става ми лошо от миризмата им...

Герда премигна смутено — и тя мъчно понасяше тежката и неприятна миризма на ботушите.

— При мен той почти винаги идва цивилен — каза тя.

— И все пак нали е офицер?

— Е, да, но той не е истински офицер. Той е фармаколог...

— Това пък какво беше?

— Нещо като аптекар.

— Не знам — каза Жени. — И все пак с ботуши. Дъртак на всичко отгоре. Впрочем на колко е години?

— На петдесет и две — каза Герда и се изчерви.

Жени се облещи.

— Ама ти сериозно ли говориш?

— Той изглежда по-млад — излъга Герда.

— Боже, ти си била съвсем загубено момиче! — каза Жени смаяно.

Двама млади мъже, доста добре облечени, стояха край една от колоните и гледаха към масата й. Единият от тях се усмихна, после приближи и запита любезно:

— Местата свободни ли са?

Жени го погледна накриво:

— Я си гледай работата, келеш!... Свободни маси колкото искаш...

Младият човек панически се оттегли. Жени отпи от пелина, като наблюдаваше Герда с такъв вид, сякаш я виждаше за пръв път.

— Слушай, миличка, кажи ми сериозно — защо си губиш времето с него? Аз мислех, че поне... А тя каква била работата! — Жени я погледна подозрително. — Ама ти пък да не си влюбена в него?

Герда помълча.

— Не знам — каза тя тихо.

— Как така не знаеш?

— Не знам — повтори Герда. — Но той е много мил, Жени... Винаги е малко такъв... унил и тъжен. Мене просто ми е мъчно за него...

— Боже Господи, какво момиче! — възкликна Жени с безкрайно удивление. — Тъжен бил!... Имаш ли ум в главата, глупачке? Знаем ги аз много добре тия репей! Патила съм от един точно такъв, яла съм му

попарата! На вид кротичък, благ, а като раците — където хване, не пуска. Подлец — бетер нашия Спиро.

Спиро беше техният управител — Жени не можеше да го търпи.

— Не, той е честен човек! — каза Герда и за пръв път се намръщи.

— Честен! — каза Жени възмутена. — Какво му е честното? Гледа си човекът семейството, купува телевизори и килими, всичко снася там, каквото успее да икономиса от мастиката и цигарите. А на всичкото отгоре се запил в теб като пиявица — хич не се интересува, че ти погубва живота. Това честен човек ли е?

Герда млъкна. В тоя миг лицето ѝ бе съвсем посивяло и разстроено.

— Кой те запозна с него?

— Не помня — отвърна Герда, макар да помнеше много добре.

— Който те е запознал, да му изсхнат ръцете. По-голяма беля никой не ти е направил в живота...

— Не е точно тъй! — каза Герда уморено. — Той ми помогна да се назнача на работа. И ме обича, и се грижи за мене. Никой човек не може да живее сам на тоя свят. А ти знаеш, че аз съм съвсем сама, само една леля имам и тя не е с ума си.

Жени знаеше това, лицето ѝ поомекна.

— Е, да, разбирам — въздъхна тя. — Но помисли си — може ли това да продължава вечно.

— Той ще се ожени за мен някой ден — каза Герда тихо.

Жени се изсмя така гръмко, че хората от съседната маса се обърнаха.

— Никога! — каза тя. — От мен да си го знаеш — никога. Тия одъртели паяци винаги търсят да хванат в мрежата някоя слабосилна мушичка. Защо не се залови за мен? Че да му изкъртя изкуствените ченета!

Герда въздъхна и изпи до дъно чашата си. Лицето ѝ бе все тъй посивяло и безпомощно.

— Преди всичко офицерите никога не се развеждат — продължи неумолимо Жени. — На тях им е забранено. Да се разведе значи да си изгуби службата. А те са до един некадърници — като си загубят пагоните, губят всичко.

— Нали ти казах, че той е специалист — отвърна Герда унило.

— Да, разбира се — специалист по ментите. Слушай, момиче, ако имаш малко ум в главата, ще го зарежеш веднага! Ей сега — тая вечер! И ако го зърнеш някой ден някъде — да бягаш през три улици.

— Не мога — каза Герда. — Това никога няма да стане.

— Защо?

— Не знам... Просто сили нямам. Докато беше жива мама, казваше: „От теб човек няма да стане. Като восък си мека, всеки може да прави с теб каквото си ще...“.

— Точно тъй е! — поклати Жени едрата си глава.

— А може би не е тъй... Може би е точно обратното. Никой нищо не може да направи от мен. Аз съм си една — неизменна. И не обичам да се променя нищо в живота — искам да си е все еднакъв и спокоен.

— Браво, намерила си спокойствие!... Точно това си намерила!

— Може би — каза Герда.

— Ти не се слушаш какво приказваш... Спокойствие е да живееш нормално. Намери си едно момче, ожени се за него, живеи като хората — това е спокойствие.

— Не, Жени! — намръщи се Герда. — Тия пък съвсем не мога да ги понасям. Нали ги виждам, като чакат всяка вечер нашите момичета край витрината. До един са простаци. Гледат само как да им измъкнат някой лев от чантите. Да ги заведат в ресторанта, да ги напият, да ги подложат на своите приятели. Такива са — какво ще говорим.

— Е, не са всички такива! — каза Жени. — Има и по-свестни. Ще си намериш някой мухльо, цял живот ще те гледа в очите, на ръце ще те носи. Тъй де — не си какво да е момиче... Какво ще се сравняваш с нашите калтачета — и те са като своите кавалери.

— А аз какво съм? Фризьорка като тях. И на мене това се полага.

— От фризьорка до фризьорка има разлика! — каза Жени обидено. — Но ти остави на мене — знаеш ли какво момче ще ти намеря?

— Какво? — попита Герда горчиво.

— Такова — шарено! — засмя се Жени. — Ама разбери — все трябва да имаш семейство някой ден.

На подиума един по един започнаха да се обаждат инструментите на оркестъра, все още дрезгаво и нестройно. Сега всички маси бяха пълни, келнерите с мъка се провираха между тях,

като капеха по гърбовете на хората бирена пяна. Стана шумно, замириса силно на лук и салца, но двете жени сякаш нищо не виждаха. Те все тъй говореха, обвити в синкав облак тютюнев дим. Жени се бе зачервила, на челото ѝ отново избиха капчици пот, очите ѝ гневно блестяха. Беше сложила крак върху крак и сгорещена от думите, пиеше пелина като вода. Отвън идваха хора и ги гледаха. Харесваха им тия двете — голямата и малката. Хубави бяха и на вид не съвсем недостъпни. Особено тая — с ярката коса, която бе показала едрото си гладко коляно. Някои се запътваха към него, след това уплашени си отиваха. Въздухът се сгъсти, музиката го режеше на нервни, пулсиращи късове. Най-после Жени пъкна коляното си под масата, мъжете се успокоиха и отново се заеха със своите чаши. Като се усмихваше отдалече, келнерът донесе на масата на двете жени още една запотена в хладилника половинка.

II

Сега дъждът едва росеше и полковникът, без да го забелязва, крачеше бавно по тъмната улица. Той отиваше до ъгъла, където имаше лампа, а на стената в дървена рамка бе загвозден с кабари разгънат вестник. Известно време той стоеше пред вестника, без да прочете нито буква, след това тръгваше бавно към другия ъгъл. Там нямаше лампа, край тротоара бяха изкарани поцинковани кофи за боклук, които воняха на скапано. И ботушите му миришеха силно на кожа и боя, това го дразнеше. Но нямаше какво да прави, не беше възможно да отиде на отчетно събрание без униформа.

За пръв път, откакто се познаваха, тя закъсняваше. Не — за втори път, но първият не биваше да се смята, тогава бе починала майка ѝ. Той често си спомняше този страшен ден — ужасените ѝ очи, лицето ѝ, изкривено от нервни гърчове. Но сега какво можеше да се е случило? За последен път я беше чул днес в четири часа по телефона. Нищо. Само му се оплака, че е претрупана с работа. Какво може да се е случило? Усещаше, че пръстите му леко потреперваха, може би от кафето, което бе изпил през почивката на събранието.

Сега вървеше обратно към ъгъла с лампата. Двама хилави гимназисти мъкнеха с усилие остарял магнетофон. Един понтер тичаше леко и пъргаво, без да отлепва нос от тротоара. Само за миг той се отби до ботушите и отвратен ги отмина. Десет и два и пет. Опита се да разгледа карикатурите във вестника, но лошите мисли го разпъваха и не му даваха нито миг покой. Тогава той се обърна притеснен и я видя в далечината. Никак не бързаше. Походката ѝ беше някак особена, не си спомняше да е виждал друг път у нея такава походка. След малко той зърна очите ѝ, които сякаш се криеха от неговите. Когато тръгнаха заедно, тя леко го лъхна на вино.

— Ти пила ли си? — попита той учуден.

— Да, малко — каза тя. — Бях с колежки в един ресторант...

— По какъв случай?

— Какъв! — Нещо нервно трепна в гласа ѝ. — Никакъв!... Но след работа те понякога се събират... Не мога вечно да бягам от тях.

Той не гледаше ни лицето, ни очите ѝ. Той гледаше към земята. Чувствуваше се безкрайно облекчен, нищо повече не го интересуваше.

— Нищо — каза той. — Наистина не бива да страниш от тях... Нищо, добре си направила...

Тя не отвърна. Като стигнаха до входа, той спря. Никога не се бяха качвали заедно по стълбите до далечния полуетаж, страхуваха се да не ги видят хората.

— Хайде, върви! — каза тя нетърпеливо.

Той я погледна и тръгна след нея. Сега вървяха един до друг по мръсното стълбище с олющена мазилка, със стари рани от спукания водопровод, със спомена от войната.

— Какво пихте? — попита той.

— Пелин...

— Не е лош, но на другия ден боли глава...

— Разбираш ги тия работи — каза тя недружелюбно.

— Много добре знаеш, че не обичам да пия.

— С мене — не! — каза тя. — Прав си, излиза доста скъпичко, а трябва да се пести...

— Защо да се пести? — не разбра той.

— Ами тъй... Голямо семейство, разходи... Пък и любовница на всичкото отгоре. Разбира се, че трябва да се пести...

Никога не беше говорила с такъв език.

— Засрами се! — каза той тихо, но твърдо. — Изглежда, че виното не е за жени...

Те се качиха мълчаливо догоре. Тя имаше малко собствено апартаментче, всичко, което бе останало от нейните родители. Малката стаичка все пак подсказваше за миналото богатство — махагонов скрин, на скрина старинен часовник в рамка от полиран ахат. Подът беше постлан с резедав персийски килим, доста стар и износен. Но затова пък нямаше никакъв гардероб, част от дрехите си тя държеше на закачалката в ъгъла, загънати в стари вестници. Все пак беше уютно там, гнездото под покрива беше доста приятно. Той седна на своето обикновено място в стария изтърбушен grosфатер шул, в който навярно бяха седели поне две поколения вдървени от етикеция дипломати.

— Какво се е случило? — запита той.

Тя не отвърна. Навярно са ѝ надрънкали някакви клюки, мислеше той. Това се беше случило и друг път, но тогава тя плачеше, а сега се сърдеше. Но какво може да бъде? Герда се изправи мълчаливо на прозореца и остана там дълго. Той имаше чувство, че плаче, но когато се обърна, очите ѝ бяха съвсем сухи, а лицето недружелюбно.

— Вярно ли е, че си купил телевизор? — запита тя.

Само това не очакваше да чуе.

— Да, доста отдавна... Но защо питаш?

— Ето, виждаш ли, че си ме лъгал! — избухна внезапно тя. — Винаги си ме лъгал!... Откакто се знаем, всичко е било лъжа!...

— Щом ти смяташ! — каза намръщено той.

— Разбира се, че си ме лъгал!... Там никога не си бил гост!... Тука си гост!... А там е твой дом, там ти си господар!... Който ходи на гости, не носи там телевизор... Защо не ми каза за телевизора?

— И без друго не ти казвам нищо за тях — отвърна той смутено.

— Защото не ти е чиста съвестта... Защото знаеш много добре, че ме лъжеш...

Тя заплака, но той не помръдна от стола си. Той мислеше. Колкото и груби да бяха тия думи, той усещаше, че в тях има истина. А грубите истини бяха винаги по-верни, той умееше да ги разбира.

— Не си права, Гердо — каза той. — Аз им се откупвам с това. Защото се чувствам виновен пред тях, там е цялата работа.

— Подъл си! — каза тя. — Не само си лъжлив, но и подъл.

— А ти си глупачка, милата ми... Хайде, изтрий си сълзите, аз ще ти обясня...

— Не искам да ми обясняваш! — избухна тя отново. — Не искам да слушам думи!... Лесно ти е наистина, с думи е винаги лесно!...

Той се изправи бавно. Точно в тоя момент тя с нервен жест смъкна блузката си, за да облече друга, домашна. И докато я търсеше около себе си, той гледаше рамото ѝ, най-хубавото, което бе виждал в живота си, най-нежното, най-гладкото. Без да мисли, той протегна ръка към това рамо — своята суха, корава ръка, толкова нежна в тоя миг, ръка с очи и мигли, ръка с устни. Тя трепна и се обърна.

— Остави ме!

— Защо? — запита той и кръвта нахлу в неговото безкръвно лице.

— Не съм разположена днес...

— Та аз...

— Остави ме, не ме закачай...

Тя се обърна отново и се наведе да вземе блузката. Когато се изправи, той вкопча здраво в рамото ѝ сухите си пръсти. „Където хване, не пуца!“ — мина отчаяно през ума ѝ. И видя насреща в елипсовидното стенно огледало неговия корав, восъчен лоб, покрит с рядка косица, видя част от мършавата му буза, острия нос. Когато устните му докоснаха рамото ѝ, тя потрепери от отвращение, но не се отдръпна, само до болка стисна очи.

Тяхното легло беше близо до прозореца — високо, тясно, неудобно легло с много отпусната пружина. Те лежаха на него разсъблечени и говореха. Той говореше неща, които тя бе чувала много пъти. Но за пръв път ги слушаше с такава горчива усмивка, за пръв път те не докосваха сърцето. Е, добре, децата — казваше той. Трябва да потърпи още няколко години, докато им даде път в живота. Нека бъдат пет, нека бъдат десет години — не е там въпросът, мислеше тя. Не, съвсем не е там въпросът.

— Миша, защо да се лъжем! — каза тя горчиво. — Всъщност ти себе си лъжеш с тия деца... И се мъчиш да оправдаеш с тях слабостта си.

— Ти не разбираш! — въздъхна той. — Знаеш ли какво е да се изправиш пред детето си? И да му кажеш: аз ви напускам завинаги!...

— Защо завинаги?... Та ти няма да умреш... Ти оставаш жив. И винаги ще си бъдеш техен баща...

— Не може да има истински баща в друго семейство — каза той.

— Не, не ме убеждавай... Не е в децата въпросът...

— Какво искаш да кажеш? — прекъсна я той. — Че така ми е по-лесно? Или по-удобно?

— Ти си добър! — каза тя. — Ти просто я жалиш. И никога няма да събереш у себе си кураж, за да се разделиш с нея... Защото смяташ, че това ще я убие...

— Не е вярно — трепна той.

— Вярно е — каза тя. — Сам знаеш, че е вярно, но лъжеш себе си, лъжеш и другите. Ти все се надяваш, че работата ще продължи тъй вечно... Или ще се случи някакво чудо и избавлението ще дойде от само себе си...

Той млъчеше поразен. Тя никога не беше говорила така. И дали не беше права, дали това не беше истината, която той не съзнаваше? Може би наистина дълбоко в душата си той е страхлив и подъл. Тая мисъл в един миг сякаш го вцепени, той загуби гласа си.

— Ако е тъй — прекъсна я той внезапно, — най-добре е да се разделим...

Тя трепна, но каза с хладен, разсъдлив глас:

— Да, това е най-умно!...

В тоя миг в антрето силно и настойчиво зазвъня домашният звънец. Двамата в леглото се погледнаха стреснати. Звъненето продължи, чу се някакво глухо думкане по вратата.

— Кой може да бъде? — попита Герда уплашено. Лицето ѝ бе съвсем пребледняло. Думкането навън се усили, но не се чуваше никакъв глас.

— Странно! — каза той намръщено. — Иди виж!... Но не отваряй!...

— Ами ако е милиция?

— Няма нищо страшно... За това отговарям аз. Тя стана и започна трескаво да се облича. Не, не е милиция, мислеше той. Но какво можеше да бъде? Може би някъде тръба се е спукала или нещо подобно. След малко Герда излезе и мигове след това отново нахлу в стаята. Лицето ѝ бе ужасено, тя цялата трепереше, сякаш се бе сблъскала в тъмното коридорче с трупа на обесен.

— Жена ти! — извика тя задавено. — Моля ти се, иди!... Иди, изпрати я! Иди, иди!...

Той се намръщи и стана. Докато обуваше, без да бърза, ботушите си, тя панически хленчеше до него:

— Иди, моля ти се!... Веднага, веднага иди!... Не я пускай тук, каквото и да стане!

— Отде разбра, че е тя? — попита той мрачно.

— По гласа я познах. Не я пускай тук. Много те моля...

И все тъй трепереше и го гледаше ужасена като в предчувствие за някаква смърт.

— Стига! — каза той сърдито. — Няма от какво да се плашиш...

След това стана, тежките му стъпки закънтяха по коридорчето. Той се изправи пред вратата и запита:

— Кой е?

— Аз съм!... Отвори! — отвърна тя хрипло.

Той отвори вратата. Пред прага стоеше жена му и го гледаше с подивял поглед.

— Ти луда ли си? — каза той.

Неговият поглед сякаш я вледени. Бесът ѝ изведнъж стихна, сега тя го гледаше уплашено:

— Пусни ме да вляза!

Но гласът ѝ трепереше, в гласа ѝ нямаше никаква сила. Не, не я плашеше неговото вкаменено лице, плашеха я очите му, в които имаше смърт.

— Веднага си иди! — каза той с безизразен глас.

— Без тебе няма да мръдна...

— Веднага си иди! — повтори той. — След малко ще дойда...

И понеже тя все още се колебаеше, добави отчетливо:

— И ако ми се мернеш по улиците, за последен път ще ме видиш!... Ясно ли ти е?

Гласът му звучеше страшно. Тя започна да отстъпва заднешком, без да каже нито дума. Той хлопна вратата, стоя един миг неподвижен, след това се върна в стаичката. Тя седеше на леглото, свила ръце на гърдите си, и го гледаше с широко отворени празни очи.

— Чу ли?

— Чух — каза тя. — Иди, моля ти се... Веднага си иди...

— Ще си отида — каза той. — Но утре ще се върна... Завинаги.

— Не, не, не! — изплака тя. — Иди си!... Не искам да се връщаш!...

— Герда! — каза той.

— Не искам! Чуваш ли?... Ако се върнеш, тя пак ще дойде!... Не искам да я виждам, страх ме е!...

— Съвземи се, Герда! — каза той.

— Казах ти вече! Не мога! Нямам сили! Страх ме е!...

И понеже той все тъй я гледаше — мълчалив и отчаян, — добави кресливо:

— Но иди си! Моля ти се! Не чуваш ли?...

Той наложи шапката си, затегна бавно колана, с вкоравени пръсти закопча всички копчета на куртката. Вече не я гледаше, страхуваше се да я погледне. Обърна се бавно и тръгна към вратата. Чакаше да чуе гласа ѝ, името си да чуе; но никакъв звук не стигаше до

ушите му. Вървеше напред като насън, затвори външната врата и започна бавно да слиза по стълбите. Надеждата все още живееше в него, все още чакаше да чуе гласа ѝ и като погледне нагоре, да види нейното молещо прошка, потънало в сълзи лице.

Когато излезе на улицата, надеждата изведнъж умря. Той спря и се огледа. Жена му го чакаше на ъгъла, на който имаше лампа. Като го видя, тя забърза към него. Той ѝ обърна гърба си и се затича към другия ъгъл.

Навярно минаваше полунощ, по улиците имаше съвсем малко хора. Някои само го поглеждаха, други спираха и се обръщаха след него. Накъде тичаше като луд този висок, костелив полковник? Малко смешно е полковник да тича посред нощ и да се блъска като сляп в стълбове и дървета. Вече дишаше задавено и хрипкаво, подхлъзваше се, автомобилни фарове режиха очите му, но не спираше. Едва когато наближи сградата на управлението, той спря своя изтощителен бяг и продължи нататък с нервна, отсечена крачка.

III

Беше вечер, тримата се бяха събрали в малкия хол на професора и без да бързат, се черпеха с тетевенска ракия. На малката кръгла масичка пред тях бяха сложени приятни неща за похапване — капии, мариновани лукчета, корнишони, даже чинийка с гарузи. Професорът ги разбираше тия работи. Вкусът на мезетата се разваляше донякъде от неприятната миризма на анестезиращи средства, която идваше от откrehнатата врата на кабинета му. Насрещната стена бе заета с двукрила врата с матирани стъкла. Зад нея от време на време се чуваха женски гласове и тих шум на кокалени чипове — там жените играеха покер.

Тримата бяха съученици и се събираха от време на време — обикновено у професора, тъй като малката госпожа Северинова обичаше мъжките компании. Тя ги предпочиташе даже пред покера и с удоволствие би останала с тях, ако не бяха жените. Нищо, нека се черпят сами, никога нищо лошо не става, когато мъжете останат сами помежду си.

Обикновено тримата малко приказваха, когато бяха на чашка. Те мълчаха и си почиваха. Разговорите пламваха едва когато идваше времето да си ходят у дома. Тогава жените напразно им хвърляха умотелни погледи и напразно ги настъпваха под масите. Споровете продължаваха до късно след полунощ — безсмислени спорове на пийнали хора, които на другия ден нямаше да си спомнят нито дума от това, което бяха говорили. Може би затова тая вечер те не бързаха да започнат. Пък и прокурорът като че ли нямаше никакво настроение — дъвчеше без апетит и на два пъти кихна в ракиената чаша. Най-после професорът не се стърпя.

— Какво си се навъсил, простак такъв! — обади се той беззлобно. — Ракията ли не ти хареса?

За тях бе някакъв особен шик да се наричат помежду си с обидни епитети.

— Не, хубава е...

— Да ти извадя джин?... Имам английски...

— Не, моля ти се, хубава е...

И добави без желание:

— Имах неприятен случай, преди да дойда... Но ще ми мине...

— Ясно! — обади се хирургът. — Знам ги твоите неприятни случаи. То е, когато за пореден път отстъпиш някому съвестта си! — Той се засмя. — Що за професия — да живееш, като експлоатираш своята съвест.

— Тоя път не позна — каза прокурорът недружелюбно.

— Добре де, разкажи...

— Не, не е за маса — каза прокурорът. — По-добре си пийте ракийката...

Но когато изпиха по няколко, той се пооживи, в погледа му отново се появи старият присмехулен блясък.

— Интересно! — каза той. — Мислех, че това идиотско вирусно заболяване, наречено любов, е пред пълно изчезване... А изглежда, че не е...

— Не е, разбира се — каза хирургът.

— Вчера...

— Хайде, глупости — намеси се професорът. — И не наричай, моля ти се, любов твоята склонност към дебели задници...

В тоя момент хирургът тъкмо режеше на изящни отмерени колелца един грапавичък корнишон.

— Много се извинявам — каза той сериозно. — Това е най-деликатното същество на света.

— Боже, каква внезапна проява на вкус! — засмя се професорът. — Някоя от твоите асистентки?

— Не, от моите студентки...

— Пфу! — каза професорът. — Ти си наистина непоправима свиня!...

— Приказвате тъй, защото не сте я видели...

— Благосклонна ли е? — попита прокурорът.

— А, не — тя изобщо нищо не подозира...

— Интересно какви скрупули може да има такова породисто говедо като тебе — каза професорът.

— Никакви, разбира се! — засмя се хирургът. — Но просто ме е страх... Инстинктът за самосъхранение казва категорично — не!

— Знаеш ли, че си прав! — каза оживено прокурорът. — В съвременния човек първата и най-сериозна бариера пред любовта е именно инстинктът за самосъхранение... На индивида, разбира се, не на рода... Любовта при всички случаи изисква пълно разоръжаване, иначе не е никаква любов...

— И тъй да е — каза хирургът. — Но не мога да си представя теб разоръжен...

— Какво ли би си помислил за моя полковник? — въздъхна прокурорът.

— Кой полковник? — не разбра професорът.

— Нали ви казах преди малко, че имах днес един особен случай...

Той помисли малко и продължи:

— Представете си мъж на нашата възраст. И при това мълчалив, затворен, строг към себе си и към другите, с външност на средновековен инквизитор. Женен, разбира се, с две деца. И то големички... Момчето почти в наборна възраст — полукретен. Момичето малко по-симпатично. За жената просто не ми се говори — най-обикновена жена, домакиня, както е прието да се казва, на възраст приблизително колкото него.

— Няма нужда да продължаваш — каза хирургът. — Завел я на екскурзия и я бутнал от някаква скала...

— Не бързай, глупако, нищо подобно... Нашият полковник имал любовница — от шест години при това... Без никой да подозира... И при това хубаво момиче, около трийсетгодишно...

Погледите на другите двама заблестяха.

— Я гледай! — измърмори обидено професорът.

— По професия фризьорка — продължи прокурорът. — От бивше семейство. Баща ѝ бил висш дипломат от кабинета на Филов...

— Та аз я знам! — възкликна професорът. — Тя е фризьорка на жена ми...

— Тъй ли? — интересува се прокурорът. — А виждал ли си я?

— Едва-едва... Но не ми е направила впечатление...

— Не, момичето е наистина хубаво, аз го виждах. Но за нещастие на полковника в историята се намесва трети човек, някоя си Жени, колежка на момичето. Двете жени пийнали вечерта в някакъв ресторант. Приятелката си въобразила, че трябва да спаси нашата

малка фризьорка от похотливите ръце на полковника. Те се разделят, фризьорката отива у дома си, където я чакал нейният полковник. Приятелката взема телефона на полковника и се обажда на жена му... Тъй и тъй, вашият мъж от толкова време... Ако не вярвате, можете да го намерите при нея — тая улица, тоя номер...

— Каква гадина! — обади се професорът.

— Не, не е лоша жена, аз разговарях с нея. Съвсем обикновена жена, малко вулгарна, но честна...

— А после? — попита нетърпеливо хирургът.

— После жената отива в квартирата на момичето, избухва скандал. Като истински мъж, полковникът се отнесъл към скандала спокойно и твърдо. Заповядал на жена си веднага да се прибере, опитал се да успокои момичето. И тука става нещо необяснимо. Полковникът напуснал доста спокоен дома на момичето, но вместо да се прибере у дома си, както обещал, отишъл в санитарното управление, в което работел. Дежурният портиер се опитал да го задържи, но напразно. Полковникът го отстранил строго от пътя си, като казал, че трябва да вземе инжекции за някоя си важна особа. След пет минути портиерът го потърсил в канцеларията — полковникът лежал по гръб на пода — мъртъв. Следствието установи, че той е изсипал в чашата с вода около петдесет дози цианкалий... И ги глътнал на един дъх...

Мъжете мълчаха поразени.

— Наистина странно! — каза тихо хирургът.

— Петдесет дози! — каза прокурорът. — Можете ли да си представите каква жажда за смърт! Просто невероятно!...

Отново настана тягостно мълчание. От ракиените чаши сякаш идваше горчивата и страшна миризма на бадеми.

— Тия жени крият нещо! — обади се неуверено хирургът.

— Какво могат да крият? — запита прокурорът.

— Не знам, но тъй ми се струва... Тука има някаква допълнителна афектация...

— Не допускам — каза прокурорът. — Пък и да е имало, надали е била решителна. Чисто и просто той е помислил, че губи завинаги момичето. И тая загуба за него е била по-страшна от всякаква смърт...

— Не знам! — вдигна рамене хирургът. — И все пак жените крият нещо...

— Приятелката не подлежи ли на отговорност? — запита професорът.

Прокурорът отпи нервно от чашата си.

— Каква отговорност? — отвърна той. — Всъщност тя е била с най-добро намерение... Опитвах се да поговоря с нея, но нищо не излезе. Плаче тъй безутешно, сякаш е загубила собственото си дете... И все повтаря: „Погубих добрия човек“...

— Саша! — обади се някой зад стъклената врата.

Беше гласът на малката госпожа Северинова. Професорът се повдигна без желание от мястото си, откряхна двукрилата врата и пъкна в цепката само главата си. Чу се женски говор, след това професорът се върна обратно.

— Искат да им занесем и на тях малко ракия — каза той. — Със съответното мезе, разбира се...

Хирургът се понамръщи.

— Само това им липсва! — каза той. — Веднага ще се разхвърчат анонси и все някоя от тях ще се накисне...

В този момент всеки от тях мислеше, че ще се накисне именно неговата жена.

— Не им носи! — обади се прокурорът.

— Е, не може! — едва ли не уплашено възрази професорът. — Освен да им занесе нещо по-леко... Вермут например...

Той започна да тършува из барчето.

— Тук има едно чинцано — обади се той колебливо.

— Истинско ли е?

— Истинско...

— Като са се заплеснали, хич няма да усетят вкуса му — каза хирургът.

— Искаш да кажеш, да го запазим за нас? — засмя се професорът.

След малко той занесе в хола половин бутилка от ракията и буркана с гарузи. Унесени в картите, жените не го поглеждаха. Той остави всичко на масата, после се обърна към жена си:

— Мина, знаеш ли какво е станало с твоята фризьорка?

— Знам! — каза малко сухо жена му.

— Защо не си ми казала?

— Остави ме сега! — каза нетърпеливо Мина. — Не виждаш ли, че играя...

Той сви рамене и се върна при другите, които все още мълчаха с кисели лица над своите ракиени чаши.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.